

Utlåtande Rotel VII, VIII (Dnr KS 2021/1272)

Huvudöverenskommelse om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg

Överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm
Rekommendation från Storsthlm

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Huvudöverenskommelse om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg, i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet, godkänns.

Föredragande borgarråden Jan Jönsson och Erik Slottner anför följande.

Ärendet

Storsthlms styrelse har beslutat att rekommendera kommunerna att anta huvudöverenskommelsen som börjar gälla den 1 juli 2022 eller efter att samtliga parter har beslutat att anta överenskommelsen.

Huvudöverenskommelsen reglerar principer och former för samverkan mellan kommunerna och regionen på en övergripande nivå.

I dag finns ett tjugotal överenskommelser kring hälsa, vård och omsorg mellan kommunerna i länet och Region Stockholm. Det finns enligt förslaget ett behov av en huvudöverenskommelse som fastställer principer för parternas gemensamma och respektive ansvar, struktur för samverkan på olika nivåer, hur samverkan ska ske lokalt, delregionalt och regionalt samt hur överenskommelser inom sakområden ska tas fram, revideras och följas upp.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, äldrenämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret ser positivt på en länsövergripande samverkan mellan regioner och kommuner enligt huvudöverenskommelsen om hälsa, vård och omsorg.

Socialnämnden välkomnar en övergripande överenskommelse och en gemensam plattform för hur huvudmännen ska utveckla och prioritera det som är bäst för brukaren/barnen/patienten i Stockholms län.

Äldrenämnden välkomnar huvudöverenskommelsen för samverkan mellan regionen och kommunerna, då det finns stora förväntningar på en fungerande och tydlig samverkansorganisation.

Bromma stadsdelsnämnd ställer sig positiv till huvudöverenskommelsen om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg, HÖK, med tillhörande riktlinjer.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd ställer sig positiv till huvudöverenskommelsen om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd är positiv till den remitterade huvudöverenskommelsen om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg.

Våra synpunkter

Föreliggande ärende syftar till att fastställa principer och en struktur för den länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg. Vi instämmer i vad stadsledningskontoret anför i sitt tjänsteutlåtande om vikten av välfungerande och relevanta samverkansstrukturer på alla nivåer. Vi vill i synnerhet understryka att behovet av samverkan mellan regionen och kommunerna inom hälsa, vård och omsorg avser många olika grupper, med vitt skilda behov, där flera målgrupper är i behov av en nära, personcentrerad och multiprofessionell samverkan kring hela livssituationen.

Det kan röra sig om exempelvis personer i gatumiljö med samsjuklighet av psykisk ohälsa och missbruk, äldre i behov av samtidiga insatser från äldreomsorg och sjukvård, eller barn i familjehemsvård som behöver stöd kring skolgång, hälsa och deras sociala situation. Samtidigt som dessa personer är i behov av en nära samverkan har de också ofta svårare att använda

ordinarie kontaktvägar för att komma i kontakt med sjukvården. Vi ser därför bland annat ett behov av fler tvärprofessionella team med uppsökande socialarbetare, myndighetsutövande socialsekreterare och psykiatriker, som tillsammans kan möta och besluta om insatser på plats till utsatta stockholmare i gatumiljö. Samverkan behövs även på äldreområdet, där äldrelotsar och annan uppsökande verksamhet behöver arbeta tillsammans med biståndsbedömare och förebyggande enheter för att kunna nå sköra och socialt utsatta äldre i såväl hem- som gatumiljö.

För att målet om att den enskilde ska få en god, sömlös och personcentrerad vård och omsorg ska uppnås krävs en aktiv uppföljning från parternas sida i enlighet med de uppföljningsmekanismer som överenskommelsen innehåller. Socialnämnden pekar i sitt remissvar bland annat på behovet av mekanismer för att lösa ut situationer där olika överenskommelser innehåller motstridiga eller otydliga uppgifter. Vi ser framför oss att dylika frågor kan bli föremål för den årliga dialogen, angående hur väl huvudöverenskommelsen bidrar till de övergripande målen för samverkan, som överenskommelsen påbjuder.

Vi hänvisar i övrigt till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Huvudöverenskommelse om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg
3. Rekommendation överenskommelse samverkan vård och omsorg

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Det finns behov av att upprätta en handlingsplan med aktivitetsplaner för det länsgemensamma arbetet, något som även äldreförvaltningen påpekar. Det är ett stort antal verksamheter inom flera olika organisationer som berörs av överenskommelsen och det är därför viktigt att det implementeras fullt ut likställigt i hela länet. Vi instämmer därför i socialförvaltningens och äldreförvaltningens påpekande om att är viktigt att information om nya överenskommelser och metoder når ut till alla medarbetare i vård- och omsorgsverksamheter.

Det skulle inte behöva vara ett problem att stadens patienter och brukare tas om hand av personal med olika huvudmän. Dessvärre har dock ofta problem uppkommit och särskilt avseende vårdens övergångar. Tryggt mottagande är dock ett framgångsrikt exempel på insats – genomfördes under vårt ansvar förra

mandatperioden – för att lösa övergång från slutenvården till hemmet vid behov av fortsatt omsorg. Trots flertalet överenskommelser mellan regionen och staden saknas uppenbarligen en huvudöverenskommelse men lika viktigt är att staden ska ha en samordnande funktion för samverkan kring hälso- och sjukvård och omsorg för att vara en länk för samverkansaktörer in till stadens berörda verksamheter, inklusive utförarverksamhet i privat regi.

Vi anser att det stora problemet för att uppnå det gemensamma målet och samverkan, är den långt drivna privatiseringen inom stadens äldreomsorg, detsamma gäller även inom den öppna vården i regionen. Möjligheterna till överblick och insyn i efterlevnad av riktlinjer och målsättningar, personalpolitik, och äldreomsorgens värdegrund försåras av den mångfald av aktörer som finns. En hemtjänst byggd på geografiska team och med lokaler i brukarnas närhet gynnar stadens och regionens äldre, den nuvarande splittrade omsorgen hindrar samordningen och i förlängningen blir kvaliteten oundvikligen lidande. Intentionerna med teamarbete och fast läkarkontakt i eget boende och på vård- och omsorgsboende i närområdet blir enligt vår uppfattning omöjligt med dagens organisation.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Överenskommelse om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg godkänns i enlighet med bilaga 2.

Stockholm den 1 juni 2022

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Jan Jönsson och Erik Slottner

Hans Altsjö

Särskilt uttalande gjordes av Rashid Mohammed (V) med hänvisning till Vänsterpartiets särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Storsthlns styrelse har beslutat att rekommendera kommunerna att anta huvudöverenskommelsen som börjar gälla den 1 juli 2022 eller efter att samtliga parter har beslutat att anta överenskommelsen.

Huvudöverenskommelsen reglerar principer och former för samverkan mellan kommunerna och regionen på en övergripande nivå.

I dag finns ett tjugotal överenskommelser kring hälsa, vård och omsorg mellan kommunerna i länet och Region Stockholm. Det finns enligt förslaget ett behov av en huvudöverenskommelse som fastställer principer för parternas gemensamma och respektive ansvar, struktur för samverkan på olika nivåer, hur samverkan ska ske lokalt, delregionalt och regionalt samt hur överenskommelser inom sakområden ska tas fram/revideras och följas upp.

Huvudöverenskommelsens syfte

Huvudöverenskommelsen reglerar principer och former för samverkan mellan kommunerna och regionen på en övergripande nivå. Syftet med överenskommelsen är att skapa bättre förutsättningar för samarbete mellan parternas verksamheter och därmed bidra till det övergripande målet för samverkan. Överenskommelsen utgår ifrån att parterna tar sitt ansvar enligt nuvarande och kommande lagkrav.

Parter

Huvudöverenskommelsens parter är Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län, inklusive Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje. Överenskommelsens parter samverkar för att utveckla och prioritera det som är bäst för brukaren/patienten och för invånarna i hela Stockholms län. Om regionen eller kommunen tecknar avtal med någon annan part och överlåter uppgifter de har ansvar för ska denna överenskommelse tillämpas. Respektive part ska ansvara för att överenskommelsen är bindande för och gälla eventuella underleverantörer.

Övergripande mål

Det övergripande målet med samverkan mellan regionen och kommunerna är att den enskilde ska få en god, sömlös och personcentrerad vård och omsorg samt att befolkningens hälsa ska förbättras. Det ska ske på ett samordnat,

jämlikt och kostnadseffektivt sätt för invånarna i Stockholms län samt i samverkan med brukar- och närståendeföreningar.

Målgrupper

Målgrupperna är patienter/brukare, barn och unga som är i behov av sammanhållna insatser från båda huvudmännen.

Riktlinje för länsövergripande samverkan

Till huvudöverenskommelsen ska det finnas en riktlinje för länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg. Riktlinjen beskriver bland annat organisation, processer och arbets sätt kring samverkan som parterna ska följa.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, äldrenämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 1 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser positivt på en länsövergripande samverkan mellan regioner och kommuner enligt huvudöverenskommelsen om hälsa, vård och omsorg. Vidare bedömer stadsledningskontoret att huvudöverenskommelsens syfte ligger i linje med kommunfullmäktiges inriktningsmål *1.4 I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet* och *1.5 I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande*.

Stadsledningskontoret anser att det är bra med en övergripande sammanhållen samverkan och att den kommande riktlinjen kan ge ännu bättre förutsättningar för verksamheterna i regionen att utföra sina uppdrag. Det är dock angeläget att betona vikten av välfungerande och relevanta samverkansstrukturer på alla nivåer för att säkerställa att överenskommelsen följs upp och efterlevs inom samtliga områden och mellan parterna.

Vidare delar stadsledningskontoret bilden av att förslaget bidrar till en god och personcentrerad vård och omsorg. Det är centralt att det sker via ett jämlikt och kostnadseffektivt sätt för invånarna i Stockholms län.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 april 2022 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen avseende rekommendation om att anta huvudöverenskommelse om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen välkomnar en övergripande överenskommelse och en gemensam plattform för hur huvudmännen ska utveckla och prioritera det som är bäst för brukaren/barnen/patienten i Stockholms län. Det är positivt att det i och med huvudöverenskommelsen kommer finnas gemensamma mål för samverkan, en gemensam process för upprättandet av nya överenskommelser och för uppföljning och revidering av befintliga.

I huvudöverenskommelsen anges att den inte ska ersätta andra länsövergripande överenskommelser. Vid motstridiga eller otydliga uppgifter i överenskommelser kring sakfrågor anser dock socialförvaltningen att det varit önskvärt om huvudöverenskommelsen och den gemensamma samverkan getts möjlighet att tolka och ha mandat att förändra andra länsövergripande överenskommelser.

Det hade varit önskvärt att i detta övergripande samverkansdokument slå fast en ambitionsnivå för ansvarsfördelning mellan kommunal och regional hälso- och sjukvård. Dagens indelning i basal respektive avancerad hälso- och sjukvård är otydlig och innebär att patienter i ett känsligt skede behöver byta vårdgivare samt att vissa verksamheter får flera vårdgivare att samarbeta med kring t.ex. delegeringar och kontakt vid förändrat hälsotillstånd.

Likväl är det viktigt att det finns hälso- och sjukvårdskompetens från både kommun och region i de olika samrådsgrupperna samt i det sammanhållande sekretariatet.

En central del av den lokala samverkan som omfattas av huvudöverenskommelsen och den tillhörande riktlinjen är regionens och kommunernas samordnade funktioner. Socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården samverkar med hälso- och sjukvården inom många olika områden och för samtliga åldersgrupper. Det finns redan idag samrådsgrupper lokalt med representanter från båda huvudmännen inom områden som barn och unga i behov av särskilt stöd, missbruk/beroende och psykisk funktionsnedsättning. Socialförvaltningen ser en möjlighet i de samordnade funktioner som nu ska inrättas men även en utmaning med anledning av de stora antal verksamheter som omfattas. En uppföljning på länsövergripande nivå, efter överenskommelsen trätt i kraft, med särskilt fokus på de nya rollerna, dess mandat, funktion och organisering vore önskvärt.

Huvudöverenskommelsen och tillhörande riktlinje berör ett stort antal verksamheter inom kommun och region. Socialförvaltningen vill slutligen uppmärksamma betydelsen av att information om överenskommelsen och särskilt den

digitala portalen behöver nå ut brett till länets medarbetare inom vård och omsorgsverksamheter.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 april 2022 följande.

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av Robert Mjörnberg m.fl. (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Leif Söderström (SD), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen välkomnar huvudöverenskommelsen för samverkan mellan regionen och kommunerna, då det finns stora förväntningar på en fungerande och tydlig samverkansorganisation. Det finns idag ett flertal länsövergripande gemensamma överenskommelser, dock har det saknats en övergripande huvudöverenskommelse mellan parterna om hur samverkan ska ske både lokalt och regionalt gällande hälsa, vård och omsorg. Följsamheten till den kommande riktlinjen anser förvaltningen är grunden för att det ska upprättas gemensamma prioriterade handlingsplaner där ansvar, organisation, processer och arbetssätt ska framgå. I framtida handlingsplaner som upprättas är det av stor vikt att det framgår hur och när en implementering och en dokumenterad uppföljning av upprättade/reviderade överenskommelser ska genomföras.

Förvaltningen vill även framföra att i omställningen till God och nära vård finns det behov av att upprätta en handlingsplan med aktivitetsplaner för det länsgemensamma arbetet. Det övergripande strategiska gemensamma målet ska fokuseras på att den enskilde ska få en god och personcentrerad vård och omsorg. Det är av stor vikt att även tydliggöra kopplingen mellan region och kommun när det gäller kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvården inklusive förebyggande arbete och rehabilitering.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 april 2022 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Bromma stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till Huvudöverenskommelsen om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg, HÖK, med tillhörande riktlinjer. Pandemin har bidragit till att stärka samarbetet ytterligare och förvaltningen vill lyfta fram den goda dialog som utvecklats, inte minst med vårdcentralerna i det geografiska närområdet. Genom överenskommelsen och tillhörande riktlinjer tydliggörs processer och arbetssätt kring samverkan. Förvaltningen hoppas kunna fördjupa samverkan ytterligare med fokus på bland annat frågor om läkemedel, psykisk ohälsa och ofrivillig ensamhet.

Överenskommelsen omfattar ett brett område. Enligt förslaget ska kommunerna utse en samordnande funktion som ska fungera som länk för samverkansaktörer till kommunens berörda verksamheter inklusive utförare i privat regi. Förvaltningen framhåller att det är av stor vikt att den/de som utses av staden som samordnande funktion/funktioner representeras av personer som har god kunskap om såväl socialtjänstens alla områden som hälso- och sjukvårdens område.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 april 2022 följande.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till huvudöverenskommelsen om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg.

Förvaltningen ser att det finns behov av en HÖK som tydliggör och fastställer principer för ansvarsfördelningen mellan parterna och samverkan på olika nivåer och hur den ska ske och följas upp. Det kan stärka och bidra till att utveckla en effektiv

samverkan. Eftersom överenskommelsen är långsiktig är det bra att de delar som kan behöva förändras över tid kan regleras i en särskild riktlinje till överenskommelsen.

Förvaltningens verksamheter och regionens verksamheter har en etablerad lokal samverkan i stadsdelsområdet med en god dialog där gemensamma frågor och förbättringsområden tas upp. Exempel på frågor kan vara förebyggande insatser och psykisk hälsa. En fråga som har uppmärksammats är behovet av bättre munhälsa, där tandvården är en viktig samverkanspartner.

En formalisering som huvudöverenskommelsen innebär kan bidra till fortsatt utveckling av samverkan.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 mars 2022 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 mars 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till den remitterade huvudöverenskommelsen om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg. Förvaltningen ser förslaget som strukturerat och väl formulerat. Särskilt uppskattas att dokumentet är kortfattat men tydligt beskriver den övergripande strukturen för samverkan mellan kommun och region.

Reservationer m.m.

Äldrenämnden

Särskilt uttalande gjordes av Robert Mjörnberg m.fl. (V) enligt följande.

Huvudöverenskommelsen om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg tar i sitt förord upp att regionen och kommunerna behöver organisera sitt gemensamma arbete ännu tydligare med ett gemensamt mål att alltid sträva efter en jämlik vård där resurser används på bästa sätt. Detta för att den enskilde ska få en god, sömlös och personcentrerad vård och omsorg, samt att befolkningens hälsa ska öka. Vidare ska huvudöverenskommelsen vara en bas för en fortlöpande dialog om hur regionen och kommuner bäst bidrar till varandras utveckling och hur vi skapar nytta och mervärde för alla invånare i Stockholms län. Vi håller med förvaltningen om att i omställningen till God och nära vård finns det behov av att upprätta en handlingsplan med aktivitetsplaner för det länsgemensamma arbetet. Vidare är det av stor vikt att planerade framtida handlingsplaner som ska upprättas framgår hur och när en implementering och en dokumenterad uppföljning av upprättade/reviderade överenskommelser ska genomföras.

Det skulle inte behöva var inte vara ett problem att stadens patienter och brukare tas om hand av personal med olika huvudmän. Dessvärre har dock ofta problem uppkommit och särskilt avseende vårdens övergångar. Tryggt mottagande är dock ett framgångsrikt exempel på insats, som vi var med om att genomföra förra mandatperioden, för att lösa övergång från slutenvården till hemmet vid behov av fortsatt omsorg. Trots flertalet överenskommelser mellan regionen och staden saknas uppenbarligen en huvudöverenskommelse men lika viktigt är att staden ska ha en samordnande funktion för samverkan kring hälso- och sjukvård och omsorg för att vara en länk för samverkansaktörer in till stadens berörda verksamheter, inklusive utförarverksamhet i privat regi.

Vi anser att det stora problemet för att uppnå det gemensamma målet och samverkan, är den långt drivna privatiseringen inom stadens äldreomsorg, detsamma gäller även inom den öppna vården i regionen. Möjligheterna till överblick och insyn i efterlevnad av riktlinjer och målsättningar, personalpolitik, och äldreomsorgens värdegrund försvåras av den mångfald av aktörer som finns. En hemtjänst byggd på geografiska team och med lokaler i brukarnas närhet gynnar stadens och regionens äldre, den nuvarande splittrade omsorgen hindrar samordningen och i förlängningen blir kvaliteten oundvikligen lidande. Intentionerna med teamarbete och fast läkarkontakt i eget boende och på vård och omsorgsboende i närområdet blir enligt vår uppfattning omöjligt med dagens organisation.

Särskilt uttalande gjordes av Leif Söderström (SD) enligt följande.

Vi anser att det är ett steg i rätt riktning med en huvudöverenskommelse mellan regionen och kommunerna med en tydlig samverkansorganisation där den enskilde får en person-centrerad vård och omsorg. Att det skapas förutsättningar till förbättrat samarbete mellan parternas verksamheter och att nuvarande och kommande lagkrav uppfylls.